

Referanser: KR 32/18, BM 24/18

Arkivsak: 20/01358-14

Saksdokumenter:

Justering av vigslingsliturgiene i Den norske kirke
Liturgi vigsling Prest, kateket, diakon, biskop
Liturgi vigsling kantor 1998
Liturgi for kirkevigsling

Justering av vigslingsliturgiene i Den norske kirke

Sammendrag

Kirkerådet og Bispemøtet igangsatte i 2018 liturgisak om Den norske kirkes vigslingsliturgier. Dette gjelder både ordningene for vigsling til tjenestene i Den norske kirke og vigsling av kirkebygg.

Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) hadde i 2020 en samtale om justering av vigslingsliturgiene. Etter dette er det oppnevnt nye medlemmer av NFG. NFG har fortsatt arbeidet med å justere vigslingsliturgiene. Bispemøtet har tidligere bedt om at dette skjer i nært samarbeid med Bispemøtet.

I den forbindelse har Bispemøtet invitert NFG til en samtale om revisjonsarbeidet.

Bispemøtet bes drøfte hvilke punkter i vigslingsliturgiene det er nødvendig å revidere, og herunder spesielt vurdere:

- *Omtalen av hva man vigsles til - formaning og løfteavleggelse*
NFG viser til Bispemøtets forståelse av tjenestene i sak BM 03/10 som grunnlag for tjenesteforståelsen som skal gjenspeiles i vigslingsliturgiene for prest, diakon, kateket og kantor. Gjenspeiler dagens vigslingsliturgier Bispemøtets forståelse av de ulike tjenestene eller er det behov for å gjøre endringer?
- *Ordinasjon og vigsling*
Bispemøtet har i sak BM 03/10 uttalt «Det er teologisk ikke noen prinsipiell forskjell mellom vigsling og ordinasjon. Begrepet ordinasjon har tradisjonelt vært brukt om prestedtjenesten, og Bispemøtet ser ikke behov for å endre dette». Ønsker Bispemøtet en felles terminologi eller fortsatt bruk av ordinasjon og vigsling?

Forslag til vedtak

Bispemøtet takker Nemnd for gudstjenesteliv for samtalen om revisjon av vigslingsliturgiene i Den norske kirke.

Bispemøtet ønsker ikke at ordningen «vigsling til fast kirkelig tjeneste» videreføres, da Bispemøtet mener dette ivaretas av liturgien «Fremstilling med forbønn».

Bispemøtet ber om at følgende tas med i det videre arbeidet med vigslingsliturgiene:

-
-
-

Saksorientering

Bakgrunn

Den norske kirke har de senere tiår jobbet mye med sin forståelse av de ulike kirkelige tjenestene. Det er gjort flere utredninger og utarbeidet nye tjenesteordninger og vigslingsliturgier de siste tretti årene. Kirkerådet vedtok i 2018 (KR 32/18):

Kirkerådet anbefaler at det igangsettes et arbeid med revisjon av liturgier for vigsling til kirkelig tjeneste (jf. kap 8 i Gudstjenesteboken av 1992, del II) og av liturgier for kirkebygg mm (jf. kap 9 i Gudstjenesteboken av 1992, del II.)

Kirkerådet oversender saken til Bispemøtet. Liturgisakene igangsettes under forutsetning av at Bispemøtet gir sin tilslutning til dette (jf. § 1.3 i Statutter for NFG og de vedtatte endringer (KM 12/18) i Regler for saksbehandling i liturgisaker § 2, første ledd).

Samme år gav Bispemøtet sin tilslutning til dette i (BM 24/18):

Bispemøtet anbefaler at NFG starter et arbeid med å justere liturgiene for vigsling til kirkelig tjeneste, og ber om at dette arbeidet skjer i nært samarbeid med Bispemøtet.

Bispemøtet anbefaler at NFG starter et arbeid med å justere liturgi for vigsling av kirkebygg.

NFG hadde en innledende samtale om vigslingsliturgiene i 2020. Etter dette er det valgt et nytt NFG. NFG har begynt arbeidet med å justere vigslingsliturgiene. I den forbindelse er det ønskelig med en samtale mellom Bispemøtet og NFG om revisjonsarbeidet.

Til samtalen

NFG behandlet saken 07.11.2022 og sakspapirene til dette møtet gir både et liturghistorisk riss for vigsling til kirkelig tjeneste, og tydeliggjør også behov og avgrensninger for revisjonsarbeidet (se vedlegg). Nemndas vedtak tydeliggjør hvilken retning revisjonsarbeidet bør ha. Vedtakspunktene anføres her som bakgrunn for samtalen mellom NFG og Bispemøtet.

Nemnd for gudstjenesteliv har gjort følgende vedtak for videre arbeid med vigslingsliturgiene (NFG 17/22):

Nemnd for gudstjenesteliv hadde en grundig samtale om hva vigsling er og betyr. Det ble understreket at nemnda forholder seg til de ordninger som foreligger og skal justere dem. Nemnda skal ikke utforme en ny tjenesteforståelse, men bygger på det som ligger i liturgiene og Bispemøtets uttalelser.

Seniorrådgiver for kirkebygg, Martin Reichenbach innledet til samtale om vigsling av kirkebygg. Han pekte på at nye kirkebygg i stor grad planlegges som flerbruksbygg. Med vigsling følger et sett med regler (jf. Regler for bruk av kirkebygg), og i flerbruksbygg er det derfor et viktig poeng hvilke deler av bygget som er vigslet og

ikke. I samtalen om kirkebygg ble det også diskutert hva inkarnasjon og hellighet betyr for vigslingen av kirkebygg.

Nemnd for gudstjenesteliv legger følgende til grunn for det videre arbeidet med ordningene for vigsling til tjeneste:

Struktur:

- *Strukturen i ordningene er god*
- *Det er naturlig at vigslingen skjer på dåpens plass i gudstjenesten*

Språklig:

- *Det trengs en justering av bibeltekster og bønnespråk*
- *Tekstutvalget må gjennomgås*
- *Kjønnsperspektivet*

Musikk:

- *Kan N13 513 erstattes av andre epikletiske salmer?*
(anmerkning til referatet – trolig ment N13 512)

Forholdet mellom de ulike vigslede tjenestene:

- *Bispemøtets forståelse av tjenestene i 2010 (BM 03/10) ligger til grunn for den tjenesteforståelsen som skal gjenspeile seg i ordningene for vigsling til tjeneste.*
- *Det må vurderes om alle ordningene for vigsling skal bruke felles terminologi, altså at ordbruken knyttet til «ordinasjon» og «ordinand» ikke opprettholdes i den nye ordningene (jf. BM 03/10)*
- *Det er ikke uvanlig at flere tjenester vigsles sammen. Kan ordningene tilpasses slik at en eventuell kombinasjon av ulike liturgier er enkel å gjøre?*

Vigsling av kantor:

- *Det må tas høyde for at det er mange kirkemusikere som ikke ønsker å vigsles til kantor og arbeidsgruppen for vigsling til tjeneste må ha et særlig blikk på kantortjenesten.*

Sammen med samtalen i Nemnd for gudstjenesteliv, legger nemnda følgende til grunn for det videre arbeidet med ordningene for vigsling av kirkebygg:

- *Det må vurderes hva i et kirkebygg som skal vigsles og hvilke deler av bygget som eventuelt ikke skal vigsles. Fasaden må være en del av det som vigsles.*
- *Hvordan skal sammenhengen mellom forbønnen og de fysiske tingene gestaltes?*

Nemnd for gudstjenesteliv oppretter to arbeidsgrupper som skal jobbe videre med vigslingsliturgiene. Den ene av gruppene skal jobbe med ordningene for vigsling til tjeneste. Den andre gruppen skal jobbe med ordningene for vigsling av kirkebygg. Sekretariatet sørger for at hver gruppe har en sekretær.

Liturgien – «Vigsling til fast kirkelig tjeneste»

Den norske kirke vigsler til fire tjenester, prest, diakon, kateket og kantor, samt til biskop. Gudstjenesteboken av 1992 har egen liturgi for «Vigsling til fast kirkelig tjeneste». Denne liturgien legger opp til at det er prost som forretter denne vigslingen. Det er ikke klart hvem som kan omfattes av en slik vigsling, og hva som eventuelt ligger av forpliktelser. Det må vurderes om det er behov for denne vigslingsliturgien, og det bør i så fall avklares nærmere hvilke tilfeller den er tenkt å omfatte. Videre bør det vurderes om *vigsling* kan erstattes av *innsettelse*. Vigsling vil da bare benyttes når biskop vigsler til tjeneste eller vigsler et kirkebygg.

Bispemøtet bes vurdere om liturgien «Vigsling til fast kirkelig tjeneste» skal videreføres.

Ordinasjon / vigsling

I 2010 behandlet Bispemøtet saken «Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster (BM 03/10)». I saken uttaler Bispemøtet seg om ordbruken «vigsling» og «ordinasjon». Alle ordningene har i gudstjenesteboken tittelen «Vigsling til ...», men i ordningen for «Vigsling til prestedtjeneste» omtales kandidaten som «ordinand».

Bispemøtet uttalte da i saken følgende:

Tradisjonelt har man omtalt vigsling av prester som «ordinasjon». Da man innførte vigsling for diakoner og andre tjenestegrupper ble disse omtalt som «vigsling», og i liturgiene fra 1980-tallet er dette begrepet brukt om samtlige vigslingshandlinger. I gjeldende tjenesteordninger skjelnes det imidlertid mellom «ordinasjon» av prester og «vigsling» av bl.a. diakoner. I liturgien for ordinasjon av prest tales det også tilsvarende om «ordinand».

Det er teologisk ikke noen prinsipiell forskjell mellom vigsling og ordinasjon. Begrepet ordinasjon har tradisjonelt vært brukt om prestedtjenesten, og Bispemøtet ser ikke behov for å endre dette.

På bakgrunn av dette vil det være naturlig å videreføre bruken av «ordinasjon» for prester og «vigsling» for diakoner m.fl. I sitt vedtak gir NFG en formulering som Bispemøtet må avklare med NFG i det videre revisjonsarbeidet. NFG anfører i sitt vedtak:

NFG (17/22): Bispemøtets forståelse av tjenestene i 2010 (BM 03/10) ligger til grunn for den tjenesteforståelsen som skal gjenspeile seg i ordningene for vigsling til tjeneste

Det må vurderes om alle ordningene for vigsling skal bruke felles terminologi, altså at ordbruken knyttet til «ordinasjon» og «ordinand» ikke opprettholdes i den nye ordningene (jf. BM 03/10)

Dersom det er ønskelig å gjøre en endring der begrepene «ordinasjon» og «ordinand» fravikes med tanke på ordinasjon til prestedtjeneste, vil det være behov for en utredning, blant annet med tanke på de økumeniske forpliktelser og fellesskap kirken er del av knyttet til blant annet CA art. V.

Videre kan det anføres at dersom det brukes ulik terminologi som «vigsling» og «ordinasjon» kan språkbruken og begrepsbruken bli komplisert dersom for eksempel prest og diakon blir vigslert i samme gudstjeneste.

Omtalen av hva man vigsles til, formaning og løfteavleggelse

Sentralt i de ulike vigslingsliturgi står omtalen av hva man vigsles til. Dette handler om de formaningene og løftene som gis. Formaningene og løftene er viktige deler av vigslingsordningene, men de har også følger fordi det blir henvist til dem i tjenesteordningene for prest, kateket, diakon og kantor. NFG viser til Bispemøtets forståelse av tjenestene i sak BM 03/10 som grunnlag for tjenesteforståelsen som skal gjenspeiles i vigslingsliturgi for prest, diakon, kateket og kantor.

I tjenesteordning for prester heter det i §5: *Formaning og løftet i ordinasjonsliturgien er bestemmende for prestens tjeneste og livsførsel*, og i tjenesteordning for kateketer, §6: *Formaning og løftet i vigslingsliturgien er bestemmende for kateketens tjeneste og livsførsel*. Tilsvarende formuleringer er også i tjenesteordning for diakon og tjenesteordning for kantor.

I revisjonsarbeidet må det være en større gjennomgang av liturgiernes punkt «*formaning og løfteavleggelse*». På dette punkt i liturgien defineres de oppgavene som en vigsles til, for eksempel lyder et av punktene ved vigsling av diakon slik: «- *at du viser omsorg for nestens liv og velferd, arbeider for å bedre de svakes kår, og bærer dem fram for Gud i bønn og*

påkallelse med takk,» (fra liturgien «Vigsling til diakontjeneste»). Alle vigslingsliturgiene har ulike definisjoner av oppgaven som tillegges den som vigsles. Dette bør fremstå tydeligere enn hva det gjør i dagens liturgi og dette bør tydeliggjøres i hver enkelt liturgi.

Bispemøtet bes drøfte om dagens vigslingsliturgier gjenspeiler Bispemøtets forståelse av de ulike tjenestene eller er det behov for å gjøre endringer?

Bispemøtet bes videre drøfte hvilke punkter i vigslingsliturgiene det er nødvendig å revidere, og hvordan det videre arbeid skal føres i samarbeid med NFG.

Vigsling av biskop

Til revisjonen av liturgien for vigsling av biskop vil det være nødvendig å se på og justere enkelte metaforer som for eksempel «å rekke menighetens Ordets brød».

Ellers fremstår denne liturgien ganske god og slitesterk, og bruken av NS13 512 oppleves som god. Det bør fortsatt være en sterk epikletisk salme mellom lesningene.

Vigsling av kirkebygg

Gudstjenesteboken av 1992 har egen liturgi for «Kirkevigsling». I denne liturgien legges det opp til at både prost og biskop deltar i handlingen og deler liturgien mellom seg slik rubrikken foreskriver.

NFG anfører: Med vigsling følger et sett med regler (jf. Regler for bruk av kirkebygg), og i flerbruksbygg er det derfor et viktig poeng hvilke deler av bygget som er vigslet og ikke. I samtalen om kirkebygg ble det også diskutert hva inkarnasjon og hellighet betyr for vigslingen av kirkebygg.

Til vigslingsliturgiene og videre arbeid

Bispemøtet bes drøfte hvilke punkter i vigslingsliturgiene det er nødvendig å revidere, og hvordan det videre arbeid skal føres i samarbeid med NFG.